

НАЦІОНАЛЬНИЙ БАНК УКРАЇНИ

ПАМ'ЯТКА ПОЗИЧАЛЬНИКА БАНКУ ЗА СПОЖИВЧИМ КРЕДИТОМ

I. Рішення про отримання споживчого кредиту - відповідальне рішення

Для прийняття виваженого рішення щодо отримання в банку споживчого кредиту позичальник повинен знати таке.

Споживчий кредит – це кредит, що надається споживачеві на придбання продукції для особистих потреб, які безпосередньо не пов'язані з підприємницькою діяльністю або виконанням обов'язків найманого працівника.

Отримання кредиту передбачає обов'язок позичальника повернути у встановлені кредитним договором строки основну суму боргу (суму, яка була отримана від банку), а також сплатити проценти за користування кредитом.

Крім цього, умовами кредитного договору часто передбачається необхідність здійснення позичальником інших платежів, пов'язаних з отриманням, обслуговуванням та погашенням кредиту, як на користь банку (комісії за відкриття поточного/карткового рахунку, здійснення розрахунково-касового обслуговування, забезпечення обслуговування кредитної заборгованості, що, наприклад, пов'язано з бажанням позичальника отримувати виписки за кредитним/картковим рахунком, здійснення валютно-обмінних операцій, надання консультаційних, у тому числі юридичних, послуг тощо), так і на користь третіх осіб (страхові платежі, платежі за послуги нотаріусів, інших осіб, біржові збори тощо).

Якщо передбачені кредитним договором платежі не здійснюються або здійснюються несвоєчасно та/або в неповному обсязі, то банк може пред'явити вимогу споживачеві про сплату неустойки (штрафу, пені). Право банку пред'явити таку вимогу, як правило, зазначено у кредитному договорі.

У разі невиконання позичальником обов'язків, установлених кредитним договором, щодо забезпечення повернення кредиту, а також у разі втрати або суттєвого погіршення стану наданого в заставу майна, яке залишається в користуванні позичальника, банк має право вимагати від позичальника дострокового повернення кредиту та сплати фактично нарахованих процентів. Право банку пред'явити таку вимогу також, як правило, зазначено у кредитному договорі.

Пам'ятайте! Для прийняття остаточного рішення про отримання споживчого кредиту Ви повинні самостійно реально (виважено) оцінити свої потреби в його отриманні, а також свою фінансову спроможність своєчасно погашати та обслуговувати такий кредит. Це означає, що Ви повинні оцінити, яку суму грошових коштів, виходячи з обсягу Ваших фактичних доходів, а також життєво необхідних (купівля продуктів харчування, ліків тощо) та обов'язкових (оплата комунальних послуг тощо) витрат, Ви можете регулярно протягом дії кредитного договору направляти на сплату всіх платежів за кредитом.

II. Уважно вивчіть усю інформацію про кредит, умови його обслуговування та погашення

Для прийняття виваженого рішення про отримання споживчого кредиту необхідно отримати від співробітників банку вичерпну попередню інформацію про умови кредитування, у тому числі про усї без виключення платежі, які пов'язані з отриманням, обслуговуванням та погашенням кредиту.

Пам'ятайте! Ваше право на отримання своєчасної (до укладення кредитного договору), повної, необхідної, доступної та достовірної інформації закріплене Законом України “Про захист прав споживачів” (стаття 11) та Законом України “Про банки і банківську діяльність” (статті 55 та 56).

Порядок надання банками споживачу необхідної інформації встановлений Законом України «Про споживче кредитування» №1734-VIII від 15.11.2016 року (далі – Закон України «Про споживче кредитування»).

До попередньої інформації, яку Ви можете отримати перед укладенням кредитного договору зокрема належить: можлива сума кредиту, строк, на який кредит може бути одержаний, цілі, на які кредит може бути Вами використаний, форми та види його забезпечення, необхідність здійснення оцінки майна, тип процентної ставки (фіксована, плаваюча), порядок погашення кредиту, можливості та умови дострокового повернення кредиту, а також орієнтовна сукупну вартість кредиту з урахуванням: процентної ставки за кредитом, вартості всіх супутніх послуг, а також інших фінансових зобов'язань споживача, які пов'язані з отриманням, обслуговуванням і погашенням кредиту (у тому числі на користь третіх осіб).

Уважно вивчіть умови кредитування. Зверніть увагу на посилання на тарифи, які містяться в цих умовах, щодо здійснення банком послуг. Запросіть інформацію про тарифи у співробітників банку та ознайомтесь з нею.

Будьте особливо уважними, розглядаючи можливість отримання кредиту в іноземній валюті. Не забувайте, що протягом усього строку дії кредитного договору Ви наражаєтесь на валютні ризики під час виконання зобов'язань за ним. Ці ризики виникають внаслідок того, що отримуючи доходи в гривнях, Вам необхідно забезпечувати виконання своїх зобов'язань у тій іноземній валюті, у якій згідно з умовами кредитного договору визначено (номіновано) заборгованість за кредитом. Це означає, що для забезпечення виконання зобов'язань за кредитним договором Вам необхідно буде здійснювати купівлю іноземної валюти.

З огляду на це суттєвим для Вас має стати питання витрат, пов'язаних з купівлею іноземної валюти. Купувати іноземну валюту в обмінному пункті Ви будете за курсом, встановленим на момент здійснення валютно-обмінної операції. У разі купівлі банком безготівкової іноземної валюти за Вашим дорученням на міжбанківському валютному ринку, Вам необхідно буде сплатити додаткову комісію та/або біржовий збір, а також збір на обов'язкове державне пенсійне страхування.

Не менш важливим є і питання строків проведення операцій купівлі іноземної валюти. Так, якщо купівля іноземної валюти в обмінному пункті банку здійснюється в межах одного дня, то купівля іноземної валюти на міжбанківському валютному ринку вимагає більш тривалого часу, що слід врахувати з метою забезпечення своєчасної сплати кредитної заборгованості та/або процентів/комісій за користування кредитом.

Зверніть увагу на базу розрахунку платежів, тобто суму, на підставі якої робитиметься розрахунок Ваших платежів. Зокрема, це може бути сума наданого кредиту або сума непогашеного кредиту, або фіксована сума тощо.

Зверніть увагу на те, що окремі умови кредитування (особливо пільгові!!!) можуть діяти протягом не всього строку користування кредитом.

Врахуйте, що відповідно до вимог статті 55 Закону України “Про банки і банківську діяльність” банкам забороняється вимагати від клієнта придбання будь-яких товарів чи послуг від банку або від спорідненої чи пов’язаної особи банку як обов’язкову умову надання банківських послуг, у тому числі надання споживчого кредиту.

Таким чином, у разі якщо банк пов’язує можливість видачі Вам кредиту з Вашим обов’язком укласти відповідні договори страхування, виключно зі страховими компаніями, або отримати посвідчувальні написи нотаріусів, перелік яких визначає сам банк, усупереч Вашій згоді, Ви маєте право обрати інший банк, який пропонує найбільш прийнятні для Вас умови кредитування.

Для прийняття оптимального рішення Вам слід ознайомитись з пропозиціями декількох банків, які видають споживчі кредити. Одержана інформація дозволить Вам порівняти пропозиції за споживчими кредитами в різних банках та вибрати найбільш прийнятну.

III. Уважно вивчайте кредитний договір та інші документи

Не поспішайте підписувати документи. Перед підписанням кредитного договору ретельно вивчіть його зміст. З цією метою, якщо у Вас є така можливість, візьміть проект кредитного договору (до його підписання) додому для більш уважного вивчення тих умов, які встановлюють Ваші зобов’язання (відповідальність). Переконайтесь, що запропонований банком для підписання зміст кредитного договору не містить умов, сутність та значення яких Вам не зрозумілі.

Якщо будь-які умови кредитування Вам не зрозумілі, **просіть роз’яснення і відповідні документи у співробітників банку, з’ясовуйте і уточнюйте усі питання**, які цікавлять Вас, або є для Вас незрозумілими.

Якщо Ви не одержали необхідного (вичерпного) роз’яснення, краще відкладіть прийняття рішення про отримання кредиту на запропонованих Вам умовах.

У цьому разі рекомендуємо також повідомити про даний факт в:

Головне управління Національного банку України по місту Києву і Київській області.

(зазначається назва територіального управління Національного банку України, що здійснює нагляд за банком – юридичною особою)

за адресою: 04070, м. Київ, Контрактова площа, 2-Б.

(зазначається адреса територіального управління Національного банку України, що здійснює нагляд за банком – юридичною особою)

Така інформація сприятиме підвищенню якості нагляду за банками та покращенню їх роботи.

Залишаючи у банку заяву на отримання кредиту, зверніть увагу, що така заява може бути Вашою пропозицією (офертою) укласти кредитний договір на умовах, передбачених цією заявою. Ухвалення (акцепт) банком цієї заяви (Вашої пропозиції)

означатиме укладення кредитного договору без додаткового повідомлення Вас про даний факт.

Зверніть увагу, що відповідно до вимог Закону України «Про споживче кредитування» кредитний договір в обов'язковому порядку має містити таке:

- детальний розпис сукупної вартості кредиту з урахуванням процентної ставки за ним, вартості всіх супутніх послуг, а також інших фінансових зобов'язань споживача;
- графік платежів (згідно зі строковістю, зазначеною у договорі, – щомісяця, щокварталу тощо) у розрізі сум погашення основного боргу, сплати процентів за користування кредитом, вартості всіх супутніх послуг, а також інших фінансових зобов'язань споживача за кожним платіжним періодом з урахуванням даних, передбачених у додатку до Закону України «Про споживче кредитування». У графіку платежів має бути докладно розписана сукупна вартість кредиту за кожним платіжним періодом;
- сукупну вартість кредиту, зазначену як в процентному виразі (у вигляді реальної процентної ставки (у процентах річних)) так і в абсолютному значенні подорожчання кредиту (у грошовому виразі) з урахуванням процентної ставки за ним, вартості всіх супутніх послуг та інших фінансових зобов'язань споживача, які пов'язані з отриманням, обслуговуванням і погашенням кредиту.

Уважно вивчивши умови кредитного договору, ще раз зважте усі "ЗА" та "ПРОТИ" щодо отримання кредиту. Розсудливо визначте свої можливості щодо своєчасного повернення кредиту з урахуванням процентної ставки за ним та сплати вартості всіх супутніх послуг, а також інших фінансових зобов'язань, що пов'язані з отриманням, обслуговуванням та погашенням кредиту.

IV. Підписання кредитного договору - найвідповідальніший етап

Пам'ятайте! Підписавши кредитний договір (заяву-оферту), Ви погоджуєтесь зі всіма його умовами і приймаєте на себе зобов'язання щодо їх виконання, зокрема щодо повернення у встановлені строки суми основного боргу і сплати всіх належних платежів, за невиконання (неналежне виконання) яких банк матиме право звернутися з позовом до суду.

Підписуйте кредитний договір (інші документи банку), тільки у тому разі, якщо Ви впевнені в тому, що всі його умови Вам зрозумілі, Ви чітко усвідомлюєте, які платежі, у якій сумі, у який термін і в якій валюті Вам необхідно буде сплачувати, і Ви абсолютно переконані, що зможете це зробити.